

SmitsRinsma realiseert deelprojecten op Texel met het oog op duurzaamheid en klimaatadaptatie

‘We houden de bomen nog steeds in de gaten, maar de goede randvoorwaarden zijn er al’

SmitsRinsma heeft een aantal bomenprojecten in het dorp Den Burg, op Texel, gerealiseerd. Deze projecten zijn onderdeel van een herinrichting in het centrum van Den Burg. ‘Per plaats hebben we gezocht naar de beste technische oplossing, zodat de bomen het liefst nog honderd jaar kunnen blijven staan’, aldus Ritso Sikma, mededirecteur van SmitsRinsma.

Auteur: Karlijn Raats

De Pleinboom op de Groeneplaats

'We hebben de expertise van de markt ingezet'

In het verleden stond het gemeentehuis in het centrum van Den Burg. Dat is daar weggehaald en verplaatst naar buiten het centrum. De ruimte die daardoor vrijkwam, is opgeknapt om het centrum een frisse look te geven. Een nieuw gebouw met onder meer horeca, een slager en bovenwoningen is gerealiseerd. Binnen de herinrichting zijn diverse bomen geplant. Deze kregen de nodige aandacht, omdat zij toekomstbestendig moesten zijn. In het centrum heeft SmitsRinsma gewerkt aan drie deelprojecten: De Groeneplaats, De Stenenplaats en De Vismarkt.

De opdracht

Het landschapsonwerp is van de hand van Loos Van Vliet uit Haarlem. SmitsRinsma heeft onder meer voor het groen het stokje overgenomen. In 2017 startte het project voor SmitsRinsma met de ontwerpfase voor deze boom en zijn groeiplaats. Samen met de gemeente heeft het bedrijf de kostenraming, het ontwerp, de procesbeschrijving en het bestek opgesteld. Ook heeft SmitsRinsma begeleid in de uitvoering en contact onderhouden met de leveranciers.

Het Groene plein

Ritso Sikma: 'De Groeneplaats ligt voor de stoep van het nieuwe gebouw. Vroeger ston-

den er veel bomen op dit plein. Inmiddels is het centrum autoluw, maar is dit plein wel voorzien van verharding in verband met de wekelijkse markt en braderieën die er worden gehouden en met het goedertransport door leveranciers en met de rijbewegingen van en naar de parkeerplaats van Hotel De Lindeboom.'

Op de Groeneplaats is één boom midden op het plein geplaatst, met een zitbank er omheen. In het project werd de boom eerst de

Klimaatboom genoemd – aangezien de boom aan toekomstbestendige aspecten moest voldoen – maar kreeg later de definitieve naam de Pleinboom. 'De boom heeft qua soort en ondergrondse groeiplaats de potentie om honderd jaar of ouder te worden', aldus Sikma. 'Het is ook de bedoeling dat hij daar de komende honderd jaar staat en niet dat hij met de eerstvolgende herinrichting vervangen wordt.'

Expertise van de markt leidt tot soortenkeuze

Samen met de gemeente koos SmitsRinsma voor een *Acer x zoeschene* 'Annae', een speciale esdoorn. Sikma vertelt: 'We hebben voor deze boom een prijs-kwalitatieve aanbesteding georganiseerd. We hebben daarbij de expertise van de markt ingezet en kwekers gevraagd om met drie mogelijke soorten te komen voor deze locatie en daarbij te letten op harde, zoute wind en verharding. Van den Berk heeft de boom geleverd op basis van het plan van aanpak, garantie en de motivatie voor hun selectie van drie boomsoorten.' Het aanbestedingsteam, dat bestond uit de gemeentelijke groenbeheerder, de projectleider en SmitsRinsma, heeft uit de selectie van Van den Berk een boomsoort gekozen. Sikma: 'Vanuit klimaatbestendigheid zouden zowel een linde als esdoorn het goed doen. Maar omdat er van oudsher al lindes op het plein staan langs een gevel en ook bij Hotel De Lindeboom al een linde staat, hebben we vanuit het diversiteitsoogpunt voor de esdoorn gekozen. De boomsoort krijgt een goede hoogte en heeft een relatief brede maar trans-

De drie lindes op de Vismarkt

De Pleinboom wordt ingehesen

‘De locatie op Texel heeft te maken met harde, zoute wind en verharding’

parante kroon die een flinke schaduw werpt. Dat is met het oog op de zomers wel wenselijk op het verharde plein.’

Ondergrondse groeiplaatsconstructie

Ondergronds is een boombunker van circa 25 m3 gebouwd met het Treeparker-systeem om de groeiplaats te optimaliseren. Hierin is een groeimedium aangebracht, maar ook pijlers richting het grondwater met substraat en een groeimedium. Uiteraard krijgt de boom enkele jaren nazorg, maar deze pijlers zorgen er met capillaire werking voor dat er nadien voortaan grondwater omhoog wordt getrokken naar de wortelzone. ‘Door het Treeparker-systeem is een goede draagkracht gewaarborgd voor de verharding en de verkeersbelasting die tegelijkertijd wortelopdruk voorkomt.’ Van den Berk heeft de boom door groenbedrijf Stoop laten planten, die op zijn beurt de kraanmachinist van Texel heeft ingezet.

Klimaatbestendige waterhuishouding

Nabij de nieuwbouw is een krattensysteem aangebracht. ‘Het hemelwater dat op het dak

van de nieuwbouw valt, is relatief schoon. Het wordt opgevangen in deze ondergrondse voorziening. In drogere tijden kan er een watertank mee gevuld worden voor het watergeven van onder meer de Pleinboom’, vertelt Sikma.

De Stenenplaats

Terwijl er op de Groeneplaats een boom in een bestaand plein is verzezen, is er op de nabijgelegen Stenenplaats een vernieuwd verhard plein om een bestaande, enorme kastanjeboom uit 1860 gemaakt. Het is een karakteristieke boom, die een top mist door een storm, maar een flinke verkoelende schaduw werpt. ‘Op dit plein met horeca sneden doorgaande wegen bochten af en de inrichting was groezelig. Het plein heeft een mooie opknopbeurt gekregen. Daarvoor is veel graafwerk verricht. Om de risico’s van de herinrichting op de kastanjeboom in kaart te brengen hebben we in 2021 een Boom Effect Analyse uitgegeven. Op basis daarvan is de boom gedurende de hele pleinrenovatie beschermd en zijn er inrichtingsadviezen gegeven.’

Het maaiveld is opgehoogd, nutsvoorzieningen zijn omgelegd en vervangen en de wegen zijn overzichtelijk opnieuw aangelegd. In het opgehoogde maaiveld is rond de kastanjeboom, vlak onder de verharding, een dunne laag Permavoid Sandwich Constructie van TGS aangebracht. ‘Dit krattensysteem zorgt voor drukspreiding en laat water en zuurstof toe ten behoeve van de kastanjeboom.’

De Vismarkt

Bij de Vismarkt aan de Groeneplaats heeft Van den Berk in het voorjaar van 2020 ook nog drie lindes geleverd. ‘Dat was een uitdaging, omdat er kabels en leidingen in de ondergrond lagen. Deze zijn deels omgeleid. Om de bomen een goede groeiplaats mee te geven, is bij deze lindes ook de Permavoid Sandwich Constructie aangebracht.’

Nog honderd jaar

Sikma vat samen: ‘We hebben voor elke plantlocatie gekeken naar de best mogelijke technische oplossing, zowel boven- als ondergronds. We houden de bomen nog steeds in de gaten, maar de randvoorwaarden zijn er, zodat ze allemaal minstens honderd jaar kunnen blijven staan.’

